

Vestfold
og Telemark
revisjon

Eierskapskontroll

Styrevalg

2022: 3800 406

Innhold

Sammendrag	4
1. Innledning	7
1.1. Kontrollutvalgets bestilling	7
1.2. Problemstilling og kontrollkriterier	7
1.3. Avgrensning.....	7
1.4. Metode og kvalitetssikring	7
1.5. Uttalelser fra eierrepresentant og selskap	8
1.6 Oppløsning av Vestfold og Telemark fylkeskommune	8
1.7 Selskapene som omfattes av eierskapskontrollen	9
2. Kontrollkriterier	14
2.1. Valg av styremedlemmer - valgkomite	14
2.2. Styreevaluering.....	15
2.3. Styresammensetning – kjønn og vara	15
2.4. Kompetanse i styret	16
3. Valg av styremedlemmer - valgkomite	17
3.1. Fastsetting i vedtekter/ selskapsavtaler	17
3.2. Retningslinjer for valgkomiteens arbeid.....	19
3.3. Valgkomiteens innstilling	20
4. Styrets egnevaluering	22
4.1. Fakta - VTFK.....	22
4.2. Fakta - selskaper	22
4.3. Vurdering.....	23
5. Styresammensetning- kjønn og vara	24
5.1. Fakta- VTFK.....	24
5.2. Fakta- selskapene	24
5.3. Vurdering.....	24
6. Styresammensetning- kompetanse	25
6.1. Fakta- VTFK.....	25
6.2. Fakta- selskapene	25
6.3. Vurdering.....	27
7. Konklusjon og anbefalinger	28
8. Litteratur og kildereferanser	29
Vedlegg	30

Vedlegg 1: Uttalelse fra eierrepresentant	30
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring	31

Sammendrag

Eierskapskontrollen ble bestilt av kontrollutvalget i Vestfold og Telemark den 9.12.2021, i sak 57/21.

Vi har undersøkt følgende problemstilling:

Er fylkeskommunens eierstyring i samsvar med vedtatte eierskapsprinsipper og gjeldende anbefalinger for god eierstyring når det gjelder valg av styremedlemmer, styreevaluering, styresammensetning og kompetanse?

Når kommunale og fylkeskommunale virksomheter og tjenester skilles ut som egne foretak eller selskaper, endres betingelsene for folkevalgt styring og kontroll. Fylkeskommunens styring av slike selskaper må utføres i selskapenes eierorgan (representantskap og generalforsamling). I tillegg til å kunne påvirke i representantskap eller på generalforsamling kan fylkeskommunen utøve eierskapspolitikk gjennom å fremme saker på eiermøter og sørge for konstruktivt arbeid i valgkomiteene i forbindelse med styrevalg. Det å sikre kompetente og godt fungerende styrer, er blant de mest sentrale eierhandlingene.

I sin eierskapsmelding har fylkeskommunen utarbeidet flere prinsipper som er relevante for styrevalg, styresammensetning og kompetanse. Det er vår hovedkonklusjon at fylkeskommunens eierstyring i all hovedsak er i samsvar med disse vedtatte eierskapsprinsippene. Samtidig mener vi at eierskapsprinsippene med fordel kan konkretiseres og videreutvikles for å være mer i tråd med KS sine anbefalinger.

Vi har sett på prosessene for valg av styremedlemmer, styreevaluering, styresammensetning og kompetanse i ni selskaper som fylkeskommunen eier alene eller sammen med andre. Selskapene er ulike med tanke på organisering, tjenestetilbud, fylkeskommunens eierandel mm.

Valg av styremedlemmer

Fylkeskommunens eierskapsprinsipper sier at der det anses hensiktsmessig skal det tilstrebes å fastsette i vedtekter eller selskapsavtale at valg av styremedlemmer skal foretas etter forslag fra en valgkomite. Vi legger til grunn at det er hensiktsmessig med en egen valgkomite f.eks. når det er mer enn en eier. Våre undersøkelser viser at det varierer om selskapene har vedtektsfestet valgkomite og om valgkomite benyttes, uavhengig av dette. Vi mener fylkeskommunen bør få oversikt over hvilke selskaper som har valgkomite, slik at fylkeskommunen, i samsvar med egne eierskapsprinsipper, kan vurdere om det er behov for å vedtektsfeste dette for flere av selskapene.

KS anbefaler at generalforsamlingen/representantskapet lager retningslinjer som regulerer valgkomiteens arbeid. Av de selskapene vi har sett på, er det kun to som har slike retningslinjer. Ett av selskapene vi var i kontakt med påpekte særskilt at kontakten mellom styrets leder og

valgkomiteen bør forbedres. Etter vår vurdering bør fylkeskommunen tydeliggjøre føringer på dette området. KS har mer detaljerte anbefalinger omkring dette

Fylkeskommunens eierskapsprinsipper sier at valgkomiteen skal avgi sin innstilling til det organ som velger styret. Det kreves ikke noen begrunnet innstilling. KS anbefaler begrunnet innstilling. Fylkeskommunen sier at det først og fremst er selskapene som må følge opp at valgkomiteen fyller sin rolle. Våre undersøkelser viser at kun to valgkomiteer ga en begrunnet innstilling ved forrige styrevalg. Men alle selskapene behandlet innstillingen fra valgkomiteen i generalforsamling eller representantskap. Etter vår vurdering er det en eieroppgave å legge til rette for gode valgprosesser. Valgkomiteenes arbeidsmåter kan reguleres i retningslinjer for valgkomiteen, som fastsettes av eierorganet.

Styreevaluering

KS anbefaler at styret foretar årlige evalueringer. Fylkeskommunen har ikke formulert eierskapsprinsipper om dette, og har heller ikke fulgt dette særskilt opp. Våre undersøkelser viser at ca halvparten av de ni selskapene gjennomfører årlige styreevalueringer, mens den andre halvparten ikke praktiserer dette.

Styresammensetning

Det følger av kommuneloven, IKS-loven, aksjeloven og KS sine anbefalinger at det skal være kjønnsrepresentasjon i styret. KS anbefaler at det oppnevnes numerisk (ikke personlig) vara. I fylkeskommunens eierskapsprinsipper omtales ikke dette. Fylkeskommunen sier at de forholder seg til lovkrav om kjønnsrepresentasjon, men har ikke tatt særlige initiativ for at styrene skal oppnevne numeriske varamedlemmer. I de ni selskapene vi har sett på, er kravene til både kjønnsbalanse og numeriske vara oppfylt.

Kompetanse

KS anbefaler at styrene sammensettes av relevant kompetanse og erfaring, og at de har tiltak for styreopplæring. Fylkeskommunens eierskapsprinsipp nr. 7 sier at styrene bør være sammensatt av relevant kompetanse og erfaring, tilpasset det enkelte selskapets formål, og at det er selskapenes eierorgan og valgkomite som skal ivareta oppfølgingen av dette. Flertallet av selskapene vi har sett på, gir tilbakemelding om at styreopplæring løpende vurderes og at styrene er sammensatt av relevant kompetanse. Et selskap påpeker likevel at eiernes behov for å rekruttere «egne» styremedlemmer kan gå på bekostning av et kompetansebasert styre. Vi understreker betydningen av systematiske styreevalueringer for å sikre relevant kompetanse og erfaring i styrene.

Anbefalinger

Vi anbefaler at Vestfold og Telemark fylkeskommune

- 1) vurderer om eierskapsprinsippene bør videreutvikles slik at de blir mer i samsvar med KS anbefalinger når det gjelder:
 - valgkomite og retningslinjer for valgkomiteens arbeid
 - styresammensetning – kjønn, kompetanse og varaordning
 - styreevaluering og styreopplæring

- 2) tar initiativ til at eierorganene gjør endringer i vedtekter/selskapsavtale i samsvar med fylkeskommunens eierskapsprinsipper, der det er relevant.

Horten 17.8.2022

Vestfold og Telemark revisjon IKS

1. Innledning

1.1. Kontrollutvalgets bestilling

Eierskapskontrollen¹ er bestilt av kontrollutvalget i Vestfold og Telemark fylkeskommune i møte den 9.12.2021, sak 57 /21.

Høsten 2021 leverte VTR rapporten «Eierstyring i et nytt fylke» til kontrollutvalget. Rapporten tok for seg fylkeskommunens eiermelding, inkludert eierskapsprinsipper, selskapsavtaler/samarbeidsavtaler og rutiner for innkalling til generalforsamling/representantskap. Denne rapporten handler om fylkeskommunens oppfølging av styrevalg.

Vi vil undersøke om krav og anbefalinger omkring styrevalg blir etterlevd i fylkeskommunens eierstyring, og peke på forbedringspunkter i eierskapsutøvelsen der det er aktuelt.

1.2. Problemstilling og kontrollkriterier

Rapporten omhandler følgende problemstilling:

Er fylkeskommunens eierstyring i samsvar med vedtatte eierskapsprinsipper og gjeldende anbefalinger for god eierstyring når det gjelder valg av styremedlemmer, styreevaluering, styresammensetning og kompetanse?

Kontrollkriteriene er hentet fra kommuneloven, aksjeloven, IKS-loven, fylkeskommunens eierskapsmelding og KS² anbefalinger om eierskap.

Kontrollkriteriene er utledet i kapittel 2.

1.3. Avgrensning

For å vurdere kommunens praksis har vi sett nærmere på ni selskaper. Våre vurderinger og konklusjoner baserer seg på tilbakemeldinger fra disse selskapene, i tillegg til fylkeskommunens generelle eierskapsbetraktninger.

Vi har vurdert praksis i perioden 2020-2022. I vår gjennomgang av styrevalg har vi tatt utgangspunkt i siste styrevalg.

1.4. Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen er gjennomført av forvaltningsrevisorene Elisabeth Nilsen og Bente Hegg Ljøsterød, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

¹ Reglene om eierskapskontroll står i kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav d, jf. § 23-4 og § 24-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

² KS er kommunesektorens interesseorganisasjon, utviklingspartner og landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon. Alle kommuner og fylkeskommuner er medlemmer.

Vi har hatt oppstartsmøte med fylkesordfører og en representant fra fylkesadministrasjonen.

Vi har innhentet relevant dokumentasjon fra fylkeskommunen og følgende selskaper

- Torggata 18 AS
- Høyskolen for yrkesfag AS
- IKA Kongsberg IKS
- Vigo IKS
- Telemark og Vestfold regionteater AS (Teater Ibsen)
- Torp Sandefjord Lufthavn AS
- Kragerø fergeselskap IKS
- Skien Dalen Skipsselskap AS
- GEA Norvegica Geopark IKS

Vi har stilt selskapene oppfølgingsspørsmål pr e-post, og hatt korte intervjuer per telefon.

Vi hatt løpende kontakt med fylkeskommunens administrasjon. Dette har foregått skriftlig og per telefon.

Eierskapskontrollen er kvalitetssikret i samsvar med krav i standard for eierskapskontroll (RSK 002). Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 2 til rapporten.

1.5. Uttalelser fra eierrepresentant og selskap

Rapporten er sendt til uttalelse til fylkeskommunen og selskapene, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14.

Uttalelsen fra kommunen ligger som rapportens vedlegg 1. Av de ni selskapene er det kun tre³ som har sendt oss tilbakemelding. Disse tre selskapene kommenterte at de kjente seg igjen i rapporten, og hadde ingen øvrige kommentarer.

1.6 Oppløsning av Vestfold og Telemark fylkeskommune

Fylkestinget har vedtatt å søke om å dele Vestfold og Telemark, og Stortinget behandlet søknaden 13.06.22. Målet er å velge fylkesting for henholdsvis Vestfold fylke og Telemark fylke høsten 2023, og at de nye fylkene skal være etablert i januar 2024. Oppløsningen av nåværende fylkeskommune vil medføre endringer på eiersiden i selskapene dagens fylkeskommune har eierskap i. Selv om det blir endringer i eierbrøker og etablert nye fylkesting, vil temaene som tas opp i denne eierskapskontrollen være relevante for utøvelsen av eierskap i de to nye fylkeskommunene.

³ IKA Kongsberg IKS, Skien Dalen Skipsselskap AS og Sandefjord Lufthavn (Torp) AS.

1.7 Selskapene som omfattes av eierskapskontrollen

Vi har i alt plukket ut ni selskaper til eierskapskontrollen. I eierskapsmeldingen er fylkeskommunens eierskap sortert per hovedutvalg. Tabellen nedenfor viser hvilket hovedutvalg de ulike selskapene sorterer under, eierandel og selskapsform.⁴

Hovedutvalg/ Selskap	Eierandel	Selskapsform
Hovedutvalg for næring og reiseliv		
Skien Dalen Skipsselskap	26,9%	Aksjeselskap
Hovedutvalg for utdanning og kompetanse		
Høyskolen for Yrkesfag	33,5%	Aksjeselskap
Vigo	9,09 %	Interkommunalt selskap
Hovedutvalg for samferdsel		
Sandefjord Lufthavn (Torp)	43,26%	Aksjeselskap
Kragerø Fjordbåtselskap	50%	Interkommunalt selskap
Hovedutvalg for klima, areal og plan		
GEA Norvegica Geopark	68,81%	Interkommunalt selskap
Hovedutvalg for kultur, folkehelse, tannhelse og idrett		
Telemark og Vestfold Regionteater (Teater Ibsen)	66,7%	Aksjeselskap
Andre		
Torggaten 18	100%	Aksjeselskap
Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark (IKA Kongsberg)	6,558%	Interkommunalt selskap

Tabell 1 Fylkeskommunens eierskap fordelt på eierandel og selskapsform

I Skien Dalen Skipsselskap og Sandefjord Lufthavn er det også private eiere.

Vi vil i det følgende presentere formål og styresammensetning i de ni selskapene som omfattes av eierskapskontrollen. Ved utarbeidelsen av oversikten så vi av fylkeskommunens nettsider at informasjon om enkelte av selskapene ikke var oppdatert.

Skien Dalen Skipsselskap AS

Selskapets formål er å drive turisttrafikk i Telemarksvassdraget. Selskapet kan også ved aksjetegning eller på annen måte delta i andre selskaper. Eierskap i selskapet underbygger fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør innen reiseliv.

⁴ Kilde: Vestfold og Telemark fylkeskommune, eierskapsmelding 2021- eierskapsmelding-2021.pdf (vtfk.no)

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer	Varamedlemmer
Lars Johan Nicolaysen (styreleder)	Karoline Aarvold
Harald Orekåsa (nestleder)	Stig H. Kjeldal
Lars Bjaadal	Harald Haraldsen
Signy Alfhild Gjærum	
Elisabeth Anlaug Lid	
Tonje Kathrine Kvanvik Felland	

Høyskolen for Yrkesfag AS

Selskapets formål er å utvikle en bachelorutdanning og søknad til NOKUT om godkjenning av denne, samt samarbeide med alle fagskolene på Østlandet.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer
Anders Bredesen (styreleder)
Anne-Marte Kolbjørnshus (nestleder)
Jørund Arne Ruud
Hege Dubec
Yngve Andreassen
Helge Mæstad
Atle Solbakken
Lina Bringsli

Det er ingen varamedlemmer i dette styret, jf vedtektene. Vi får opplyst at de som det passer for stiller i styremøter, og at det sørges for at det er nok folk til stede til at styret er beslutningsdyktig.

Vigo IKS

Selskapet er et IKT- og digitaliseringsselskap som skal sørge for effektive og behovsstyrte anskaffelser, forvaltning og drift av digitale tjenester for fylkeskommunens lovpålagte oppgaver innenfor utdanning og samferdselsforvaltning. Lov om offentlig anskaffelser og reglene om offentlig støtte skal ivaretas. Selskapet skal også tilby nødvendig faglig opplæring og veiledning knyttet til tjenestene som leveres.

Digitale tjenester knyttet til lovpålagte fylkeskommunale oppgaver kan legges til selskapet i tråd med deltakernes behov og bestilling innenfor de rammer representantskapet fastsetter og som ikke er av økonomisk art.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer	Varamedlemmer
Bjørn Marthinsen (styreleder)	Per Magne Aadnøy
Ane Tonette Lognseth (nestleder)	Anne Elisabet Djupvik
Kariann Dimmen Flovikholm	
Rune Haugsdal	
Svein Vathne	
Elisabeth Bechmann	
Aud Margrethe Riseng	

Torggaten 18 AS

Selskapets formål er å eie, forvalte og drive utleie av næringseiendom og alt annet som står i forbindelse med dette.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer
Terje Riis-Johansen (styreleder)
Øyvind Sørensen
Evy Anni Evensen

Det er ikke varamedlemmer i dette styret. Styret møtes når det passer for alle tre styremedlemmene.

Telemark og Vestfold regionteater AS (Teater Ibsen)

Teater Ibsen skal gjennom egen virksomhet og i samarbeid med frie grupper og andre teatre gi innbyggerne i Vestfold og Telemark et profesjonelt og allsidig teatertilbud, gjennom å være et produksjonsteater. Det skal arbeides for å øke interessen og forståelsen for teater som uttrykksmiddel.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer	Varamedlemmer
Erik Skjervagen (styreleder)	Lars Jøntvedt Skjelbred
Gro Helga Lilleland (nestleder)	Hans Edvard Askjer
Heidi Paulsen	Kjersti Eilertsen Myro

Erik Gudbrandsen	Rune Gåsodden
Per Asbjørn Andvik	Kristian Hauge
Marit Prahm	
Ellen Eriksen	
Hilde Guri Bohlin	

Sandefjord Lufthavn AS

Selskapets formål er utbygging og drift av Sandefjord Lufthavn Torp.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer	Varamedlemmer
Heine Wang (styreleder)	Gøran Svennungsen
Evie Gaasholt (nestleder)	Nicolay Skeie
Helene Berg Allum	Marit Sagen Gogstad
Jørgen Ole Haslestad	Marianne Hegna
Gyrid Skalleberg Ingerø	Kjell Sletsjøe
Thomas Holst	Fredrik Aas
Øivind Moen	Trond Arvid Ramski
Karina Tisjø Ellefsrød Kjæraas	Britt Røed Lohne

Kragerø fjordbåtselskap IKS

Formålet med selskapet er å tjene eiernes behov for å drive allmenn tilgjengelig kollektivtransport med fartøy i rute i skjærgården i Kragerø. Selskapet kan ikke drive rutegående virksomhet i andre geografiske områder.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer	Varamedlemmer
Lars Eivind Stärk (styreleder)	Geir Henning Eikeland
Yngvar Clausen (nestleder)	Ruth Ellegård
Randi Elise Skauen	Jan Edvard Thoresen
Evy Anni Evensen	
Terje Nygaard	

Gea Norvegica Geopark IKS

Selskapets formål er å:

- Formidle om geologiske prosessers betydning for samfunnet.
- Være et kompetansesenter for bærekraftig bruk av den geologiske naturarven
- Tilrettelegge regionens geologiske attraksjoner
- Synliggjøre regionens geologiske, historiske, kulturelle og økologiske kvaliteter
- Bruke natur- og kulturarven til å styrke identitet og stolthet.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer	Varamedlemmer
Sigvald Oppebøen Hansen (styreleder)	Signy Alfhild Gjærum
Tove Lisbeth Vasvik (nestleder)	Jan Tanggaard
Kjersti Vrålstad	
Kari-Lise Rørvik	
Erling Kvadsheim	

IKA Kongsberg IKS

IKA Kongsbergs hovedoppgave er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser, samt å bevare og formidle deponerte arkiver som har rettslig, forvaltningsmessig og kulturell verdi.

Styret per juni 2022 består av:

Styreleder og styremedlemmer	Varamedlemmer
Astrid Sommerstad (styreleder)	Janne Visnes Melgaard
Trude Tvedt (nestleder)	Sven Tore Løkslid
Dag Øivind Henriksen	Hege Mørk
Kjell Sletsjøe	Ole Stian Hovland
Hanne Krokrud	
Mette Hvål	

2. Kontrollkriterier

Er fylkeskommunens eierstyring i samsvar med vedtatte eierskapsprinsipper og gjeldende anbefalinger for god eierstyring når det gjelder valg av styremedlemmer, styreevaluering, styresammensetning og kompetanse?

2.1. Valg av styremedlemmer - valgkomite

Fylkestinget i Vestfold og Telemark behandlet sin eierskapsmelding for inneværende periode den 9.3.21, i sak 8/21. Eierskapsmeldingen inneholder blant annet fylkeskommunens ti prinsipper for eierstyring. Flere av prinsippene er relevante for styrevalg, styresammensetning og styrekompetanse.

KS har utarbeidet 21 anbefalinger⁵ om eierskap, selskapsledelse og kontroll, sist revidert i 2020. Hensikten med anbefalingene er å bidra til kunnskap om hva som bør på plass for å få til en god eierstyring av selskaper og foretak.

Det følger av fylkeskommunens eierskapsprinsipp nr. 9 at «der det anses hensiktsmessig skal det tilstrebes å fastsette i vedtekter eller selskapsavtale at valg av styremedlemmer skal foretas etter forslag fra en valgkomité». Av pkt. 3.4 i fylkeskommunens eierskapsmelding følger det at når vedtektene har bestemmelser om valgkomité, skal det også framgå hvordan den settes sammen. Videre står det at valgkomitéen skal avgi sin innstilling til det organ som velger styret, dvs. representantskap, generalforsamling eller årsmøte.

Av KS anbefaling nr. 10 går det frem at bruk av valgkomité ved styreutnevnelser bør vedtektsfestes, og at det bør lages retningslinjer som regulerer komitéens arbeid. Av KS sine kommentarer til anbefalingen utdypes at fordi ordningen med valgkomité ikke er lovregulert, bør dette vedtektsfestes eller nedfelles i selskapsavtalen. KS sier videre at valgkomitéens oppdrag er å, på oppdrag fra selskapets eierorgan, finne og foreslå kandidater til styret i selskapet. Det bør være forsvarlige og gjennomtenkte prosesser rundt valg av kandidater i styrene med fokus på kompetanse og personlige egenskaper. Ansvar, rolleforståelse og habilitet er viktige tema. Valgkomitéen bør arbeide langsiktig og bruke god tid på å kartlegge og finne egnede styrekandidater med den rette kompetansen, og bidra til at helheten ivaretas ved den endelige sammensetningen av styret. Det anbefales at valgkomitéen har en dialog med styret før forslag til styrekandidater fremmes, og at valgkomitéen begrunner sine forslag.

⁵ For fulltekst versjonen se: KS, *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*, Dag-Henr.ik Sandbakken (red.), Oslo: KS, 2020, <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf>

Valgkomitéen bør avgi en innstilling til det organ som velger styret, jf. fylkeskommunens eierskapsmelding (punkt 3.4) og KS-anbefaling nr. 10. Innstillingen bør være begrunnet innstilling, jf. KS-anbefaling nr. 10.c

Vi har utledet følgende kriterier:

- Det bør fastsettes i vedtekter/selskapsavtaler at valg av styremedlemmer skal foretas etter forslag fra en valgkomité, jf. fylkeskommunens eierskapsprinsipp nr. 9 og KS anbefaling nr. 10.
- Dersom selskapets vedtekter har bestemmelser om valgkomite, skal det fremgå hvordan den settes sammen, jf. fylkeskommunens eierskapsmelding (punkt 3.4).
- Generalforsamlingen/representantskapet bør fastsette retningslinjer som regulerer valgkomitéens arbeid, som eksempelvis dialog med eier og styret om styrets behov, habilitetsvurderinger, skriftlighet mm, jf. fylkeskommunens eierskapsmelding (punkt 3.4) og KS' anbefaling nr. 10
- Valgkomitéen bør avgi en innstilling til det organ som velger styret, jf. fylkeskommunens eierskapsmelding (punkt 3.4) og KS-anbefaling nr. 10
- Innstillingen fra valgkomiteen bør være begrunnet, jf KS-anbefaling. nr 10

2.2. Styreevaluering

Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret anbefaler KS at styret foretar en egenevaluering hvert år, jf. anbefaling nr. 12.

Vi har utledet følgende kriterium:

- Styret bør foreta en egenevaluering av styrets kompetanse hvert år, jf. KS' anbefaling nr. 12

2.3. Styresammensetning – kjønn og vara

Det følger av kommuneloven § 21-1 og IKS-loven § 10, jf. aksjeloven § 20-6 at begge kjønn skal være representert i styret på følgende måte

1. *Har styret to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.*
2. *Har styret fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.*
3. *Har styret seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.*
4. *Har styret ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har styret flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.*
5. *Reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.*

Kravet til kjønnsrepresentasjon gjelder også for varamedlemmer i styret, og faste medlemmer og varamedlemmer skal telles hver for seg.

Når kjønnsrepresentasjonen i styret vurderes, skal ikke ansattes representant telle med.

Av KS anbefaling nr. 11 fremgår det også at en balansert kjønnsrepresentasjon bør tilstrebes i styret.

Lovverket gir valgfrihet om å ha varamedlemmer til styret, og mulighet for å utpeke personlige eller numeriske vara (vara i fast rekkefølge, uavhengig av hvilket styremedlem som har frafall). På bakgrunn av behov for kontinuitet og kompetanse i styremøtene anbefaler KS numerisk vara (anbefaling nr. 14).

Vi har utledet følgende kriterier:

- Det skal være kjønnsrepresentasjon i styret i tråd med lovkrav, jf. kommuneloven § 21-1, IKS-loven § 10, aksjeloven § 20-6 og KS' anbefaling nr. 11.
- Der det er varamedlemmer i styret bør det oppnevnes numeriske varamedlemmer, jf. KS' anbefaling nr. 14.

2.4. Kompetanse i styret

Fylkeskommunens eierskapsprinsipp nr. 7 sier at «styret skal settes sammen ut ifra hva som samlet sett bidrar til å fremme formålet med selskapet: blant annet relevant kompetanse, kapasitet, mangfold, kjønnsbalanse og uavhengighet fra andre selskapsorganer. I KS anbefaling nr 9 påpekes også viktigheten av god sammensetning og kompetanse i styrene. Det fremgår her at styret bør være sammensatt av komplementær kompetanse og erfaring, tilpasset det enkelte selskaps formål, og det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene.

Vi har utledet følgende kriterier:

- Styret bør være sammensatt med relevant kompetanse og erfaring, tilpasset det enkelte selskapets formål, jf. fylkeskommunens eierskapsprinsipp nr. 7 og KS' anbefaling nr. 9.⁶
- Selskapet bør ha tiltak for styreopplæring, jf. KS' anbefaling nr. 9.

⁶ Vi vil vanskelig kunne vurdere om de ulike styrene er sammensatt av relevant kompetanse og erfaring. Ettersom dette er et sentralt aspekt har vi valgt å ta dette med, men be styreleder og daglig leder om deres vurderinger styrets kompetanse og erfaring.

3. Valg av styremedlemmer - valgkomite

3.1. Fastsetting i vedtekter/ selskapsavtaler

- Det bør fastsettes i vedtekter/selskapsavtaler at valg av styremedlemmer skal foretas etter forslag fra en valgkomité, KS anbefaling nr. 10.
- Dersom selskapets vedtekter har bestemmelser om valgkomite, skal det fremgå hvordan den settes sammen, jamfør fylkeskommunens eierskapsmelding (punkt 3.4).

3.1.1. Fakta- VTFK

I fylkeskommunens eierskapsprinsipper pkt. 9 heter det:

«Der det anses hensiktsmessig skal det tilstrebes å fastsette i vedtekter eller selskapsavtale at valg av styremedlemmer skal foretas etter forslag fra en valgkomite.»

Eierskapsmeldingen utdyper ikke når det er hensiktsmessig å benytte valgkomite, og hvilke momenter som skal vektlegges i vurderingen av hensiktsmessigheten.

VTFK sier at det ikke er valgkomite i alle selskap. Per dags dato er det ikke utarbeidet noen oversikt over hvilke selskap som har valgkomite. Det er heller ikke fulgt opp om de selskapene som har vedtektsfestet bruk av valgkomite også har vedtektsfestet valgkomiteens sammensetning.

3.1.2. Fakta- selskaper

Vår gjennomgang av vedtektene/selskapsavtalene viser følgende om valgkomite:

Selskap	Vedtektsfestet bruk av valgkomite?	Ble det benyttet valgkomite ved sist valg?	Fremgår sammensetningen av valgkomiteen av vedtektene?
Skien Dalen Skipsselskap	Nei	Ja	IA
Høyskolen for Yrkesfag (HØFY)	Nei ⁷	Nei	Nei
Vigo	Ja	Ja	Nei
Sandefjord Lufthavn (Torp)	Nei	Ja	IA
Kragerø Fjordbåtselskap	Ja	Ja	Nei
GEA Norvegica Geopark	Ja	Ja	Ja
Telemark og Vestfold Regionteater (Teater Ibsen)	Ja	Nei	IA

⁷ Bruk av valgkomite for fremtidige valg ble vedtatt i generalforsamling 3. juni 2022. Instruks for valgkomiteens arbeid ble vedtatt samtidig.

Selskap	Vedtektsfestet bruk av valgkomite?	Ble det benyttet valgkomite ved sist valg?	Fremgår sammensettingen av valgkomiteen av vedtektene?
Torggaten 18	Nei	Nei ⁸	IA
Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark (IKA Kongsberg)	Ja	Ja	Nei

Tabell 2 Vedtekter, selskapsavtale - valgkomite

I selskapene som ikke benytter valgkomite oppnevnes styremedlemmene direkte av eierne. Når det gjelder bruk av valgkomite og instruks for HØFY ble dette behandlet og vedtatt i generalforsamling 3. juni 2022. Selskapet har nå utarbeidet detaljerte retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

Daglig leder i Telemark og Vestfold Regionteater (Teater Ibsen) opplyser at selv om selskapet har vedtektsfestet bruk av valgkomite, er det i praksis politiske utvalg hos hver eier som velger styremedlemmer blant politikerne i eierkommunene. Dette bekreftes i protokoll fra generalforsamling 25.5.2021, der det går frem at eierne velger styrets representanter. (Sak 7: «Styrets representanter, valgt av eierne..»)

Blant de fem selskapene som har vedtektsfestet bruk av valgkomite er det kun GEA som også har vedtektsfestet valgkomiteens sammensetting.

3.1.3. Vurdering

Fylkeskommunens eierskapsprinsipper tilsier at det bør vedtektsfestes valgkomite der det er hensiktsmessig. Eierskapsmeldingen gir ikke veiledning om når det er hensiktsmessig med valgkomite og hvilke momenter som skal vektlegges i vurderingen, f.eks. om det er hensiktsmessig med valgkomite hvis fylkeskommunen eier selskap sammen med andre. Vi mener at det fylkeskommunens bør ha oversikt over hvilke selskap som har valgkomite og ikke, slik at det i samsvar med eierskapsprinsippene kan gjøres vurderinger om det er hensiktsmessig å ta initiativ til å vedtektsfeste bruk av valgkomite i større grad.

Seks av de ni selskapene som er omfattet av vår undersøkelse, benytter valgkomite. Fem selskaper har vedtektsfestet dette. I de selskapene der det ikke er valgkomite, foreslås styremedlemmene av hver eier. For enkelte av selskapene fylkeskommunen har eierskap i vil det ikke nødvendigvis være behov for valgkomite, f.eks. Torggaten 18 AS, som fylkeskommunen eier alene.

⁸ Fylkestinget har oppnevnt styret.

Kun et av de fem selskapene som har vedtektsfestet bruk av valgkomite hadde vedtektsfestet valgkomiteens sammensetning. Vi mener av ved å vedtektsfeste valgkomiteens sammensetning vil eierne ha bedre kontroll med valgkomiteens sammensetning.

3.2. Retningslinjer for valgkomiteens arbeid

Generalforsamlingen/representantskapet bør fastsette retningslinjer som regulerer valgkomiteens arbeid, som eksempelvis dialog med eier og styret om styrets behov, habilitetsvurderinger, skriftlighet mm, jf KS' anbefaling nr. 10.

3.2.1. Fakta- VTFK

Fylkeskommunens eierskapsmelding omtaler ikke retningslinjer for valgkomiteens arbeid. Vi ba fylkeskommunen om deres vurdering av denne anbefalingen, og fikk følgende tilbakemelding:

I tråd med anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten om eierskap vil vi tilstrebe å tilnærme oss KS sine anbefalinger der det er avvik i forhold til fylkeskommunens eierskapsprinsipper og der det er praktisk for det videre arbeidet med selskapene.

I den første eierskapsmeldingen etter sammenslåingen av fylkeskommunene ble det kun konstatert at det var forskjeller ved at noen selskap bruker valgkomite og andre ikke. Fremover vil vi først skaffe oss en oversikt over hvilke selskap som har etablert valgkomite og finne ut hvordan det fungerer i praksis. Så får vi komme tilbake til hvordan vi håndterer dette i det videre arbeid.

3.2.2. Fakta- selskaper

Tabellen under viser om generalforsamling/representantskap har utarbeidet retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

Selskap	Har generalforsamling/ representantskapet laget retningslinjer for valgkomiteens arbeid?
Skien Dalen Skipsselskap	Nei
HØFY	Ja
Vigo	Ja
Sandefjord Lufthavn (Torp)	Nei
Kragerø Fjordbåtselskap	Nei
GEA Norvegica Geopark	Nei
Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark (IKA Kongsberg)	Ja

Tabell 3 Retningslinjer for valgkomiteens arbeid

Retningslinjene til både Vigo, IKA og HØFY gir føringer for styrets sammensetning, og beskriver den nærmere prosessen for valgkomiteens arbeid. Dialog med eier og styret om styrets behov, habilitetsvurderinger og skriftlighet tas også opp i retningslinjene.

3.2.3. Vurdering

Tre selskaper har retningslinjer for valgkomiteens arbeid (HØFY, Vigo og IKA). Praksisen i de øvrige selskapene er ikke i samsvar med anbefalinger fra KS. Retningslinjer for valgkomiteene vil kunne bidra til gode styrevalgprosesser, og tydeliggjøre valgkomiteenes oppdrag.

3.3. Valgkomiteens innstilling

- Valgkomiteen bør avgi en innstilling til det organ som velger styret, jf. fylkeskommunens eierskapsmelding (punkt 3.4) og KS-anbefaling nr. 10.
- Innstillingen fra valgkomiteen bør være begrunnet, jf. KS-anbefaling nr. 10.

3.3.1. Fakta- VTFK

I fylkeskommunens eierskapsmelding står det at valgkomiteen bør avgi en innstilling til det organet som velger styret. Eierskapsmeldingen krever ikke «begrunnet» innstilling. Vi ba om en tilbakemelding fra fylkeskommunen om hvordan de ser på dette:

I eierskapsmeldingen side 5 heter det om valgkomiteen: «Valgkomiteen avgir sin innstilling til det organ som velger styre, dvs. representantskap, generalforsamling eller årsmøte.» Det kan ikke ses at det er et krav om en begrunnet innstilling. Det er først og fremst selskapene som må følge opp at valgkomiteen fyller sin rolle. Fylkeskommunen har til nå ikke fulgt opp dette aspektet særskilt.

3.3.2. Fakta - selskaper

Vi har bedt de selskapene som benytter valgkomité om å oversende den siste innstillingen fra valgkomitéens arbeid. Tilbakemeldingene er samlet i tabellen under:

Selskap	Innstilling behandlet av eierorgan?	Er innstillingen begrunnet i sakspapirer til eierorgan?
Skien Dalen Skipsselskap	Ja (2021)	Nei
Vigo	Ja (2021)	Ja
Sandefjord Lufthavn (Torp)	Ja (2021)	Ja
Kragerø Fjordbåtselskap	Ja (2021)	Nei
GEA Norvegica Geopark	Ja (2021)	Nei

Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark (IKA Kongsberg)	Ja (2021)	Nei
---	-----------	-----

Tabell 4 Behandling av innstilling fra valgkomiteens arbeid

3.3.3. Vurdering

Fylkeskommunens eierskapsprinsipper krever innstilling til det organet som velger styret. Alle selskapene som benytter valgkomite, har avgitt innstilling til generalforsamling eller representantskap.

Fylkeskommunens eierskapsprinsipper krever ikke at valgkomiteens innstilling skal være begrunnet. Fylkeskommunen vurderer at det må være opp til selskapene å eventuelt etterspørre en begrunnet innstilling. Etter vår vurdering kan enhver eier ta initiativ til å fastsette retningslinjer som sikrer begrunnet innstilling fra valgkomiteen. En begrunnet innstilling vil gi et best mulig beslutningsgrunnlag for en hensiktsmessig sammensetning av styret.

4. Styrets egnevaluering

Styret bør foreta en egnevaluering av styrets kompetanse hvert år, jf. KS' anbefaling nr. 12

4.1. Fakta - VTFK

Fylkeskommunens eierskapsmelding sier ikke noe om egnevaluering av styrets kompetanse. Vi får opplyst at fylkeskommunen heller ikke har ikke fulgt opp dette særskilt. Det pekes i denne forbindelse på at det generalforsamling og representantskap som velger styrer, og der fylkeskommunen ikke har flertall gjennom sitt eierskap, er det vanskelig for fylkeskommunen å treffe avgjørelser om dette. Området har ikke vært prioritert i fylkeskommunen, som også påpeker at det er naturlig at styret selv gjør de nødvendige vurderinger av styrets kompetanse og behovet for å endre kompetansesammensettingen.

4.2. Fakta - selskaper

Vi har spurt styreleder og daglig leder i de ni selskapene om det gjennomføres årlige styreevalueringer. Nedenfor oppsummerer vi tilbakemeldingene vi fikk.

Skien Dalen Skipsselskap

Årlig evaluering foretatt de to siste årene. Vi har fått oversendt malen som benyttes i dette arbeidet.

Høyskolen for Yrkesfag

Det er ikke foretatt årlig styreevaluering. Det påpekes likevel at hvert eneste møte evalueres ved møteslutt.

Vigo

Egenevaluering skjer årlig. Dette fremgår blant annet av selskapets styreinstruks. Vi har fått oversendt mal for evaluering.

Sandefjord Lufthavn Torp

Av selskapets styreinstruks går det frem at styret årlig skal evaluere sin arbeidsform. Vi har fått oversendt presentasjonen som oppsummerer forrige evaluering, som fant sted i februar 2022.

Kragerø Fjordbåtselskap

Det er ikke foretatt årlig styreevaluering.

GEA Norvegica Geopark

Det er ikke foretatt årlig styreevaluering.

Teater Ibsen

Det er ikke foretatt årlig styreevaluering.

Torggaten 18

Det er ikke foretatt årlig styreevaluering.

IKA Kongsberg

Styret foretar egevaluering årlig. Det følger av møteprotokoll fra styremøte at styrets egevaluering var oppe som sist 15.2.2022.

4.3. Vurdering

Fylkeskommunens eierskapsmelding sier ikke noe om egevaluering av styrets kompetanse, og fylkeskommunen følger heller ikke opp dette særskilt.

Fire av selskapene vi har sett på foretar årlig styreevaluering, mens fem selskaper ikke praktiserer dette.

Enhver eier kan ta initiativ til at eierorganet gir retningslinjer eller instruksjoner om at det skal gjennomføres styreevalueringer. Etter vår vurdering vil føringer for regelmessige styreevalueringer gi valgkomiteen et godt grunnlag for arbeidet med å finne en best mulig sammensetting av styret.

5. Styresammensetning- kjønn og vara

- Det skal være kjønnsrepresentasjon i styret i tråd med lovkrav, jf. kommuneloven § 21-1, IKS-loven § 10, aksjeloven § 20-6 og KS' anbefaling nr. 11.
- Der det er varamedlemmer i styret bør det oppnevnes numeriske varamedlemmer, jf. KS' anbefaling nr. 14.

5.1. Fakta- VTFK

Fylkeskommunen sier at de forholder seg til lovkrav om kjønnsrepresentasjon i selskapene der de har eierskap. Det anses likevel å være generalforsamling, representantskap og valgkomite som i praksis skal ivareta dette ansvaret.

Fylkeskommunen opplyser at det ikke er tatt særlige initiativ for at selskapene skal ha ordning med numeriske varamedlemmer.

5.2. Fakta- selskapene

Pkt. 2.1 viser hvilke styremedlemmer som sitter i de ni ulike selskapsstyrene.

Alle styrene har både menn og kvinner representert. Åtte av ni styreledere er menn.

Vår gjennomgang viser at:

- Der styret har to eller tre medlemmer, er begge kjønn representert.
- Der styret har fire eller fem medlemmer, er hvert kjønn representert med minst to.
- Der styret seks til åtte medlemmer, er hvert kjønn representert med minst tre.

Syv av selskapene uttaler i intervju at de benytter numerisk vara. De to andre selskapene, HØFY og Torggt. 18, benytter ikke varamedlemmer.

5.3. Vurdering

Tilbakemeldingene fra selskapene viser at lovkravene til kjønnsbalanse og anbefalingen om numerisk vara er oppfylt, selv om eierskapsmeldingen ikke gir noen føringer på området.

6. Styresammensetning- kompetanse

- Styret bør være sammensatt av relevant kompetanse og erfaring, tilpasset det enkelte selskapets formål, jf. fylkeskommunens eierskapsprinsipp 7 og KS' anbefaling nr. 9.⁹
- Styret bør ha tiltak for styreopplæring, jf. KS' anbefaling nr. 9.

6.1. Fakta- VTFK

Fylkeskommunen vurderer det som viktig at styret har nødvendig og relevant kompetanse og erfaring. Fylkeskommunen har ikke særskilte rutiner ut over eierprinsippene for å sikre at eierrepresentantene ivaretar denne målsetningen, og sier at det er selskapenes generalforsamling, representantskap og valgkomite som skal ivareta dette ansvaret.

6.2. Fakta- selskapene

Vi har bedt styreledere og daglig ledere om å vurdere om styrets kompetanse og erfaring er tilpasset selskapets formål, i tillegg til å beskrive hvilke tiltak selskapet har for styreopplæring. Nedenfor oppsummeres deres tilbakemeldinger

Skien Dalen Skipsselskap

Dagens styre består av medlemmer med ulik relevant og utfyllende kompetanse.

Alle medlemmene av dagens styre har også andre styreroller. De vurderes som erfarne og kompetente, det er derfor ikke behov for styreopplæring på det nåværende tidspunkt.

Høyskolen for Yrkesfag

Dagens styre har kompetanse både fra privat næringsliv og politikk, og flere har erfaring fra styring og utvikling av utdanningsinstitusjoner. I tillegg har styret kompetanse for styring av aksjeselskaper. Styret arbeider ut fra hva som er best for HØFY.

Det vurderes å ikke være behov for styreopplæring per i dag. Nye styremedlemmer fikk informasjon og sentrale dokumenter knyttet til høyskolen da de trådte inn i vervet

Vigo

Valgkomiteen skal finne frem til kandidater som egner seg til styrearbeid og representerer den kompetansen styret etterspør. Valgkomiteen har nylig fått i oppgave å styrke styrets kompetanse innenfor samferdsel, i tråd med at selskapet nylig har fått utvidet ansvar for dette området. Det er ikke noe krav til organisatorisk eller geografisk tilhørighet.

⁹ Vi vil vanskelig kunne vurdere om de ulike styrene er sammensatt av relevant kompetanse og erfaring. Ettersom dette er et sentralt aspekt har vi valgt å ta dette med, men be styreleder og daglig leder om deres vurderinger styrets kompetanse og erfaring.

Det er kjørt styreopplæring innenfor flere temaer i selskapet. I 2020 hadde Styrekompetanse.no opplæring innenfor Eierstyring og selskapsledelse. Det er meningen å kjøre styreopplæring hvert 3. år, innen temaer som roller, ansvar, eierskapskontroll, selskapsledelse, selskapsevaluering, styreevaluering, habilitet, selskapsform, forventninger og oppgaver til styret. Nye styremedlemmer får en gjennomgang om selskapets organisering, forvaltning og drift av systemer.

Sandefjord Lufthavn Torp

Styret er satt sammen av noen medlemmer som representerer eierne, mens andre er fullstendig fritt valgt. Ny styreleder kom inn med etterspurt kompetanse. Styrets medlemmer komplementerer hverandre på alder, kjønn og kompetanse (formal kompetanse og arbeidserfaring).

Alle styremedlemmene, inkluderte de nyeste, vurderes som tungvektene med lang og bred erfaring, og at det derfor ikke er behov for ekstern styreopplæring per i dag. I samarbeid med administrasjonen er likevel ulike temaer satt på agendaen, for at styret skal få en større innsikt i ulike problemstillinger.

Kragerø Fjordbåtselskap

Valgkomiteen vurderer styrets samlede kompetanse i forbindelse med valg av styremedlemmer. Det er ønskelig med lokal forankring, men kompetanse er absolutt vektlagt. Styreleder mener at arbeidet med styresammensetning har forbedringspotensial. Han er likevel av den oppfatning at dagens styre er sammensatt av personer med relevant kompetanse.

Det har ikke vært behov for styreopplæring de siste årene, fordi alle styremedlemmene har lang fartstid.

GEA Norvegica Geopark

Både styreleder og daglig leder sier at de har blitt forespurt av valgkomiteens leder rundt styrets sammensetning og kompetanse. Dagens styre er sammensatt av kompetanse som utfyller hverandre.

Det ikke vært gjennomført aktiviteter for styreopplæring i løpet av den siste tiden, fordi det ikke være har vært behov for dette. Aktuelle kurstilbud vurderes likevel alltid, blant annet fra KS.

Teater Ibsen

Daglig leder i Teater Ibsen vurderer at selskapets styre, som utelukkende består av politikere, ikke er kompetansebasert. Særlig innenfor faglig strategi oppleves styrets kompetanse som mangelfull. Styreleder mener at styret har bred og allsidig kompetanse som bør dekke formålet.

Av opplæringstiltak gjennomføres det oppstartsseminar for nye styremedlemmer knyttet til både det generelle vervet som styremedlem og det mer spesielle for deres institusjon.

Torggaten 18

Daglig leder vurderer at styremedlemmene ivaretar god sammensetning med tanke på kapasitet, mangfold, kjønnsbalanse og uavhengighet. De to styremedlemmene er tidligere fylkesrådmenn med styreefaring fra andre selskap.

Styreopplæringstiltak ikke har vært ansett som nødvendig i dette selskapet, da styret vurderes som erfarent.

IKA Kongsberg

Styret har en kompetanse innenfor ulike områder. Styreleder har likevel spilt inn at styret har behov for å få styrket økonomikompetanse og IKT-kompetanse.

Samfunnsbedriftenes styreopplæring er primær kilde til styreopplæringstiltak. IKA benytter regelmessig kursholder herfra, sist i august 2020. Det er dessuten årlige styreseminarer etter hvert valg til styret.

6.3. Vurdering

Nesten alle selskapene vurderer at deres styre har samlet relevant kompetanse og erfaring. Enkelte påpeker likevel at styret er sammensatt uten tilstrekkelig fokus på selskapets behov.

Flertallet av selskapene har ikke særskilte tiltak for styreopplæring. Behovet for styreopplæring er likevel i stor grad vurdert.

Vi mener at fylkeskommunen som eier kan ta initiativ til tiltak som kan sikre godt kompetente styrer i alle selskap. Eierorganene kan for eksempel gi føringer til selskap og valgkomite når det gjelder styreevaluering for å kartlegge behov, ønsket kompetansesammensetning i styret og regelmessig styreopplæring.

7. Konklusjon og anbefalinger

Vi mener at fylkeskommunens eierstyring stort sett er i samsvar med fylkeskommunens vedtatte eierskapsprinsipper. Eierskapsprinsippene utdyper ikke hva som gjør det hensiktsmessig eller ikke hensiktsmessig med valgkomite, og hvilke momenter som skal vurderes i den forbindelse. Et særlig relevant moment i den vurderingen er om selskapet eies sammen med andre eller om fylkeskommunen eier alene. Fylkeskommunen har ikke oversikt over hvilke selskaper som har valgkomite, og hvilke selskaper som bør benytte valgkomite.

Fylkeskommunens eierskapsprinsipper utdyper i liten grad valgkomiteens nærmere arbeid.

Vi mener at fylkeskommunens praksis på flere områder ikke er i tråd med KS sine anbefalinger. Dette gjelder innenfor valgkomite og retningslinjer for valgkomiteens arbeid, styresammensetning, styreevaluering og styreopplæring.

Anbefalinger

Vi anbefaler at Vestfold og Telemark fylkeskommune

- 1) vurderer om eierskapsprinsippene bør videreutvikles slik at de blir mer i samsvar med KS anbefalinger når det gjelder:
 - valgkomite og retningslinjer for valgkomiteens arbeid
 - styresammensetning – kjønn, kompetanse og varaordning
 - styreevaluering og styreopplæring

- 2) tar initiativ til at eierorganene gjør endringer i vedtekter/selskapsavtale i samsvar med fylkeskommunens eierskapsprinsipper, der det er relevant.

8. Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter og lovforarbeider

LOV 2018-06-22-83 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

LOV 1997-06-13-44 Lov om aksjeselskaper (aksjeloven)

LOV-2021-05-28-47 Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon

Prop. 46 L (2017-2018)

Dokumenter fra kommunen

Eierskapsmelding

Dokumenter mm fra selskapene

Vedtekter/selskapsavtaler

Innkalling til generalforsamling/representantskap i 2020 og 2021

Protokoller etter generalforsamling/representantskap i 2020 og 2021

Styreinstruks

Rutiner/beskrivelse av praksis for valg av styremedlemmer, styreevaluering, styresammensetning

Dokumentasjon på gjennomført styreevaluering

Referat/protokoll fra valgkomiteens arbeid

Beskrivelse av aktiviteter for styreopplæring

Andre kilder

KS Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

Vedlegg

Vedlegg 1: Uttalelse fra eierrepresentant

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS
Postboks 311
3701 SKIEN

Seksjon for konsernstyring

Vår dato: 06.07.2022
Deres dato:
Vår referanse: 22/24512-1
Deres referanse:
Vår saksbehandler: Roar Thunæs

Fylkesordførers uttalelse til forvaltningsrevisjon om Eierskapskontroll – Styrevalg i Vestfold og Telemark Fylkeskommune

Det vises til rapport fra forvaltningsrevisjon «Eierskapskontroll – Styrevalg», i Vestfold og Telemark Fylkeskommune.

Fylkesordfører takker for rapporten og ser på denne som et nyttig innspill til læring, utvikling og forbedring. Fylkesordfører vil også takke revisjonen for godt samarbeid under gjennomføring av revisjonen.

Fylkesordfører har ingen øvrige bemerkninger til rapporten.

Med hilsen

Terje-Riis Johansen
Fylkesordfører

Eirin Farnen
seksjonsleder
eirin.farnen@vtfk.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS		Postboks 311	3701 SKIEN

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foynsgate 9, Tjønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

1

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen startet opp ved oppstartsbrev til kommunen og selskapene i mars – april 2022.

Eierskapskontroller skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. At dataene er relevante (gyldige/valide) innebærer at de beskriver de forholdene som problemstillingene omhandler. Pålitelighet (reliabilitet) handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at det ikke har skjedd systematiske feil underveis.

Vi vil nedenfor redegjøre for datagrunnlaget vårt og hvilke metoder vi har brukt for å svare på problemstillingene. Vi vil også beskrive hvilke tiltak som er brukt for å sikre dataenes relevans og pålitelighet.

Innsamling av data, relevans og pålitelighet

Datainnsamling og rapportskrivning har foregått i perioden fra april til juni 2022.

Innsamling av data

Hovedmetoden i denne rapporten er dokumentanalyse. Vi har mottatt dokumentasjon fra både fylkeskommunen og selskapene.

En svakhet med dokumentgjennomgang er at dokumentene kan være utdaterte eller leses feil, slik at de gir et uriktig bilde av praksis. Denne risikoen blir redusert ved at vi både bruker dokumenter som beskriver rutiner og dokumenter som viser praksis (eks. protokoller). Ved å samle dokumentasjon både fra fylkeskommunen og selskapene har vi dessuten data fra flere kilder som vi kan kontrollere opp mot hverandre.

Vi har fulgt dokumentanalysen opp med intervju/skriftlige spørsmål til fylkeskommunen. Vi har også stilt oppfølgingsspørsmål til selskapene.

Personopplysninger

I forbindelse med denne eierskapskontrollen har vi behandlet personopplysninger som navn, stilling og epostadresse til ansatte i fylkeskommunen og selskapene. Vårt rettslige grunnlag for å behandle personopplysninger er kommuneloven § 24-2 fjerde ledd. Vi behandler personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside vtrevisjon.no.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Eierskapskontrollen skal gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk.¹⁰ Kvalitetssikringen skal sikre at

¹⁰ God kommunal revisjonsskikk kommer til uttrykk først og fremst i RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet og at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, kriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har et system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll.¹¹ Denne eierskapskontrollen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetskontrollsystem og i samsvar med kravene i RSK 002.

¹¹ ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no